

## **Spis treści**

### **Socjologia jako nauka o społeczeństwie**

1. Socjologia a wiedza potoczna o społeczeństwie
2. Socjologia wobec innych nauk społecznych
3. Przedmiot socjologii i jej praktyczne zastosowania
4. Sporne problemy socjologii
5. Podstawowe stanowiska teoretyczne

### **Jednostka a społeczeństwo – Anna Kozłowska**

1. Człowiek w procesie socjologii
2. Konformizm jako sposób przystosowania jednostki do społeczeństwa
3. Społeczne uwarunkowania ludzkiej osobowości
  - 3.1. Kulturowy ideał osobowości
  - 3.2. Proces socjalizacji a role społeczne
  - 3.3. Problem integracji elementów osobowości

### **Kontrola społeczna – Jacenty Siewierski**

1. Formy kontroli społecznej
2. Rola sankcji
3. Konflikty norm, dewiacja, anomia
4. Ewolucja kontroli społecznej
5. Problem kontroli w toku społecznej zmiany: współczesne społeczeństwo polskie

### **Kultura i jej rola w życiu społecznym – Hanna Podedworna**

1. Pojęcie kultury
2. Kategorie kultury
3. Koniunktura i kultura alternatywna
4. Subkultury
5. Mechanizmy oddziaływania kultury na życie społeczne
6. Etnocentryzm i ksenofobia
7. Kultura i media

### **Grupy i zbiorowości społeczne – Hanna Podedworna**

1. Interakcje społeczne
2. Zbiór – grupa – zbiorowość – społeczność
3. Realistyczne i nominalistyczne ujęcie grupy społecznej
4. Cechy konstytuujące grupę społeczną
5. Rodzaje grup społecznych
6. Zbiorowości oparte na podobieństwie zachowań – masy społeczne
7. Społeczeństwo

### **Analiza struktur społecznych. Wybrane przykłady – Hanna Podedworna**

1. Mikrostruktury. Rodzina
  - 1.1. Struktura i funkcje rodziny
  - 1.2. Formy rodziny i małżeństwa
  - 1.3. Przemiany rodziny pod wpływem zmian społecznych
2. Mezostruktury. Społeczność lokalna

### **Mniejszość etniczna, rasowa, narodowa w analizach socjologicznych – Jolanta Polakowska-Kujawa**

1. Typy mniejszości i rasowa
2. Grupa etniczna i rasowa
3. Mniejszość narodowa jako kategoria socjologiczna
4. Migracja a struktura etniczno-narodowa
5. Asymilacja i integracja imigrantów

### **Naród i typy identyfikacji narodowej a nacjonalizm – Jolanta Polakowska-Kujawa**

1. Naród i przesłanki narodowej identyfikacji w refleksji socjologicznej
2. Spory wokół koncepcji narodu w myśli socjologicznej
3. Spory wokół nacjonalizmu
4. Stereotypy narodowe

### **Struktura społeczna – Andrzej Stąsiek**

1. Struktura społeczna jako problem socjologiczny
2. Koncepcja struktury klasowej w poglądach K. Marksa
3. Struktura społeczna w teorii Maxa Webera
4. Funkcjonalna teoria uwarstwienia K. Davisa i W. Moore'a

### **Podstawowe segmenty struktury społecznej w Polsce – Juliusz Gardawski, Jolanta Gładys-Jakóbk, Hanna Podedworna**

1. Historyczne uwarunkowania zmian w strukturze polskiego społeczeństwa
2. Robotnicy. Kontrowersje teoretyczne a rzeczywistość
  - 2.1. Sytuacja robotników w perspektywie historycznej
  - 2.2. Problemy z definicją robotników
  - 2.3. Generalizacje socjologiczne dotyczące robotników. Ważniejsze przykłady
  - 2.4. Typologia robotników
3. Przemiany klasy chłopskiej (rolników)
  - 3.1. Kryteria wyróżniania klasy chłopskiej w strukturze społecznej
  - 3.2. Modernizacja a przemiany klasy chłopskiej
  - 3.3. Sytuacja i perspektywy chłopów (rolników) we współczesnej Polsce
4. Klasa średnia
  - 4.1. Problem proletaryzacji klasy średniej
  - 4.2. Kulturowe aspekty proletaryzacji
  - 4.3. „Fragmentaryzacja” klasy średniej
  - 4.4. Klasy średnie w Polsce

### **Konflikt społeczny – Danuta Izdebska**

1. Konflikt społecznych jako proces
  - 1.2. Klasyfikacja konfliktów
  - 1.2. Dynamika konfliktów
2. Psychologiczne aspekty konfliktów
  - 2.1. Specyfika konfliktów destruktywnych
  - 2.2. Zjawisko deprywacji
3. Główne teorie konfliktu
  - 3.1. Teorie Konfliktu K. Marksa i G. Simmla
  - 3.2. Teorie R. Dahrendorfa i L. Cosera
4. Konflikty społeczne w Polsce
  - 4.1. Konflikty w Polsce przed zmianą ustrojową
  - 4.2. Konflikt przemysłowy we współczesnej Polsce

### **Zmiana społeczna w perspektywie socjologicznej – Jolanta Polakowska-Kujawa**

1. Pojęcie i przyczyny zmian społecznych
  - 1.1. Definicja zmiany
  - 1.2. Zmiana społeczna jako przedmiot badań socjologicznych
  - 1.3. Spory o kierunek i znaczenie zmian społecznych
  - 1.4. Perspektywy poznawcze zmian społecznych
  - 1.5. Przyczyny zmian społecznych
2. Zmiana społeczna w różnych orientacjach teoretycznych
  - 2.1. Teorie zmiany endogennej
    - 2.1.1. Wyjaśnienia przebiegu i przyczyn zmian w ramach teorii konfliktu
    - 2.1.2. Zmiana społeczna w klasycznych teoriach ewolucji
    - 2.1.3. Cykliczne teorie zmiany
    - 2.1.4. Przyczyny zmian społecznych w neoewolucjonizmie
  - 2.2. Teorie zmiany egzogennej
    - 2.2.1. Dyfuzja i kontakt kulturowy jako przyczyna zmiany

2.2.2. Kryzysy, katastrofy, podbój jako czynniki zmian egzogennych

2.2.3. Zmiana społeczna w teoriach równowagi

**Modernizacja – Jacenty Siewierski**

1. Zmiana i stabilność
2. Tradycja i nowoczesność
3. Modernizacja w refleksji socjologicznej
4. Problemy modernizacji w społeczeństwie zacofanym
5. Modernizacja w ramach społeczeństwa polskiego

**Ruchy społeczne jako czynnik zmiany – Jolanta Polakowska-Kujawa**

1. Geneza ruchów społecznych
2. Typy ruchów społecznych
3. Ruchy rewolucyjne
4. Nowe ruchy społeczne

**Modele ładu społecznego – Leszek Gilejko**

1. Cztery funkcje modeli idealnych
2. Typy ładu społecznego
3. Modele ładu a zachowania aktorów społecznych
4. Powstanie i załamanie się ładu monocentrycznego

**Polityka w życiu społeczeństw – Ewa Nalewajko**

1. Polityka, władza, państwo
2. Typy rządzenia
  - 2.1. Ustroje autorytarne i totalitarne
  - 2.2. Ustroje monokratyczne i polikratyczne
  - 2.3. Ustroje Demokratyczne
3. Socjalizacja polityczna, kultura polityczna, komunikowanie polityczne

**Instytucje ekonomiczne – Leszek Gilejko**

1. Najważniejsze instytucje
2. Rynek jako instytucja społeczna
3. Przedsiębiorstwo jako instytucja społeczna
4. Samorząd gospodarczy – socjologia współdziałania

**Organizacje w społeczeństwie – Jolanta Gładys-Jakóbk**

1. Przedmiot badań socjologii organizacji
2. Organizacja a biurokracja
3. Kontrowersje wokół socjologii organizacji